

ПЕРЕДМОВА

М. Михальченко, А. Толстоухов

Ця збірка наукових праць підготовлена за результатами чергових з'їздів Асоціації політичних наук України і Української академії політичних наук. На цих заходах обговорювалося широке коло проблем – від поточної політичної ситуації в Україні до політико-філософських проблем функціонування демократії, сучасних держав і міжнародних політичних інститутів.

Варто також підкреслити, що українські дослідники політичних проблем зібралися в той час, коли в „політичному повітрі” відчувалися неспокійні процеси політичних буревіїв, які згодом стали реальністю, що відбилося в жорсткому протистоянні гілок влади. Це протистояння не обмежалося Україною. Воно вийшло за її кордони, коли різні політичні групи почали звертатися до міжнародної, і, в першу чергу, до європейської спільноти. В світі почала формуватися думка про Україну, як про „хвору людину Європи”. І це серйозно вплинуло на міжнародний імідж нашої держави.

Але не це головне. Головним став внутрішній конфлікт політичних і економічних еліт України, який вплинув на суспільство в цілому, яке з кожним днем стає усе нестабільнішим. Це породжує масу негативних проблем у різних сферах суспільного життя. Суперечлива, інколи образлива риторика політичних сил, недостатня їх толерантність ще більше загострюють ситуацію. Політична і економічна стратегія країни відійшла на друге - третє місце. На перший план вийшла тактика „ближнього бою” з усіма її вадами.

В українській політиці розвивалися руйнівні процеси не тільки в сфері міжнародних і міжособистих (між політичними лідерами) відносин, але й у сфері політико-регіональній: накопичувався конфліктний потенціал у відносинах між різними регіонами України, що не можна визначити інакше, ніж виклик територіальній цілісності країни. Отже, боротьба партійних лідерів поступово захопила елітні і фінансово-політичні групи, а потім широкі кола населення і в регіональному зрізі. Тільки в столиці України – Києві, який найбільше страждає від політичного рейдерства і політичного туризму (за гроші, переважно) регіонів зберігається відносний

спокій. Це є критерієм того, що в Україні багато процесів, які імітують гостру і масову політичну боротьбу, поки що є штучними. Політична боротьба в Україні, на щастя, є „вершиною” (у верхах гуде, а знизу – більш-менш спокійно). Не відбилася суттєво вона й на економіці, хоча економічний ефект політичної боротьби не є миттєвим.

Водночас політична аналітика свідчить, що в країні все складніше утримувати правове і толерантно-політичне поле дій політичних сил, які оволоділи різними гілками влади і, на час підготовки цього збірника, утримують контроль над ними. Це поле усе стрімкіше згортається. А це означає, що залишається менше місця для демократичної, правової політичної діяльності, політичного мислення, політико-громадянського консенсусу щодо майбутнього країни.

Тому в запропонованому збірнику наукових праць здійснені спроби проаналізувати міру політизації українського суспільства, межі згортання правового і політичного простору в країні, резерви поновлення демократичних процесів і реалізації докорінних політичних цінностей суспільства і громадянина. Важливим було розглянути роль української держави в трьох аспектах – в сфері управління, політики і права. Таким чином, йдеться не стільки про проект і традиції політичного мислення та ідей у світі, скільки про осмислення досвіду української державності і дій політичних суб'єктів. Наскільки це вдалося авторам збірника, розцінить читач.